

ftaaet i Aarhundreder. Enevoldsmagten havde jo ogsaa bestaaet i Aarhundreder; men det forhindrede os ikke i at gaa bort derfra i 1849. Den ærede Forespørger hentydede til, at der ogsaa i det omhandlede Forhold er en Slags Enevoldsagt til Stede. Jeg kunde være mest tilbøjelig til at gaa i den Retning, men jeg kan godt indse, at det hverken kan ske i Dag eller i Morgen, man maa jo forberede sig paa en saadan Reform og søge at faae Spørgsmaalene klarede — at man gav en almindelig Lov, som vel tog Hensyn til det Bestaaende, men dog ændrede Kvindens Stilling noget i Retning af, at hun fik Medrettighed over den fælles Formue. At vi skulle gaa saa vidt, som man er gaaet i Amerika, at Enhver beholder Sit, kunde det ikke falde mig ind at tænke paa; det vilde være i stærk Uoverensstemmelse med hele vor Udvikling og Læntemaade. I det Hæle er der meget faa Omraader, hvor vi kunne gjøre, som man gjør i Amerika; thi vi have en Historie, medens Amerika i alt Fald kun har en meget kort Historie; men vi skulle dog se paa, hvad Fremskridt der er gjort derovre, og forene dem med vore Sædvaner, og hvad der bestaar hos os.

Det glædede mig inderlidt at høre den ærede Justitsministers Opfattelse af Arbeidsklassens Stilling til dette Spørgsmaal. I denne Henseende kunde jeg omtrent være enig med ham. Kun kan det blive noget vanskeligt at skille ad, hvad Konen selv fortjener, og hvad der hører til det fælles Arbejde. Naar f. Ex. en Gaardmandskone giver sig til at lave Uldtøj i sin Fritid og ogsaa sætter sin Tjenestepige hertil, saa maa vel Fortjenesten gaa over i det fælles Bo, for saa vidt den kommer af Pigens Arbejde, men bliver Konens Særeie, for saa vidt den kommer af hendes eget Arbejde. Der kunde tænkes Tilfælde, hvor selv en Gaardmandskone kunde være saa begjærlig efter at tjene Penge, at hun forsømte sin Husgjerning saaledes, at det bragte Forstyrrelse i Høstefabet. Det kunde vel nærmest blive Tilfældet, naar de paagældende Kvinder vidste, at det, de tjente, var deres Særeie. Jeg skal nævne den ærede Minister Exempler, som min Tanke just er rettet paa. Jeg sætter f. Ex., at en Kone har Børn, som Manden er Stedsfader til, og at Forholdet mellem Høstefolkene er mindre godt. Jeg tvivler da ikke paa, at en saadan Kone, naar vi fik en Lov af denne Art, vilde søge at tjene saa meget som muligt for at komme sine egne Børn til Hjælp, der ikke laa Manden saa meget paa Sinde, og saa kunde han vel sige: Du forsømmer det almindelige Husvæsen, og derved kunde der opstaa mange Stridigheder. Jeg tror derfor, at den ærede Ministers Tanke i denne Henseende maatte strengt taget indskrænkes til Arbeidsklassen. Man har jo i Virkeligheden kun det for Die, at man vil forhindre, at en Mand ødelægger, hvad en Kone selv fortjener, og det er ogsaa meget opværende; men her maa det bemærkes, at jeg har

udtrykkelig kun sagt, at jeg er ikke tilfreds med, at Manden vedbliver at have Disposition over Formuen. Det, jeg helst ønsker, er, at Dispositionen over Formuen maa finde Sted med fælles Samtykke. Jeg holder ikke meget af Særeie, saaledes at Enhver skal have Sit. Jeg tror ikke, at det er ret praktisk. Det vilde være et underligt Bo, hvor enhver af Høstefallerne havde Særeie og kun arbejdede for at samle til sig. Jeg kan næsten ikke tænke mig det saaledes, i det Mindste ikke hos os, hvis Udvikling og Historie gaar i en helt anden Retning. Den bedste Maade at ordne det paa var vist — uagtet det maaske ikke er indført noget Steds, var det dog vist værd at tænke derover, — at der ikke maatte disponeres over Formuen uden efter fælles Samtykke. Dette gælder jo i een Henseende, nemlig med Hensyn til at testamentere bort. Manden kan ganske vist disponere over en Krediel, Kvinden ikke. (A! He! So!) Jeg veed ikke, hvad det ærede Medlem tænker paa, — saa vidt jeg erindrer, gaar Forordningen af 21de Mai 1845 ud paa, at Manden kan disponere over $\frac{1}{4}$, og det er senere rettet til $\frac{1}{3}$; men mere kan han ikke testamentarisk disponere over; men han kan jo vel ødelægge mere. Var det maaske det ærede Medlem for Odense (Det. Hansen), der afbrød mig? — Det ærede Medlem tager vel Ordet siden, saa faae vi at høre. Jeg kan slutte her, idet jeg bemærker, at skjøndt her kun er Tale om Formuefællesskab, vil jeg dog haabe, at denne Forespørgsel ogsaa vil bidrage Sit til, at man mere og mere maa have sin Opmærksomhed rettet paa, at den Kvinde, der ikke vil gifte sig, kan faae en selvstændig Stilling, ved at aabne hende endnu langt flere Udveie til selvstændig Eksistens end dem, den ærede Forespørger nævnte. Jeg tror, at i vore Universitetsforhold og maaske flere Steder er der ikke Lidt at gjøre for at skaffe Kvinden den tilbørlige Udgang. For saa vidt den ærede Forespørger sagde, at han egentlig ikke udtalte sin Mening rigtig, men søgte at holde sig saa objektiv som mulig, skal jeg bemærke, at i hvad han udviklede kan jeg være enig med ham. Skulde han derimod mene, hvad jeg næsten har Frygt for, at man skal give Kvinden Udgang til de lovgivende Forsamlinger, saa kan jeg ikke længer være enig med ham. Men den Tanke ligger saa langt fremme, at jeg ikke nærer synderlig Frygt i den Henseende; thi jeg tror ikke, at den Tanke vil finde Anklang.

Justitsministeren (M. L. M. M. N.): Jeg vil tillade mig at tage Ordet allerede nu for at gjøre nogle Bemærkninger til, hvad den ærede sidste Læser sagde, og navnlig for at forvare mig imod enkelte Misforstaaelser af, hvad jeg har sagt, i hvilke han har gjort sig skyldig. Jeg skal begynde med den Bemærkning, at, hvad jeg udviklede som mine Tanker om denne Sag, falder —